

‘Cultuur zien wij als brede invalshoek voor ons onderwijs’

OBS De Kring in Maastricht gaat uit van levensecht leren, actueel en boeiend onderwijs waarbij niet alles van tevoren is vastgelegd. De school werkt met jaarplannen en streeft een geïntegreerde aanpak na met aandacht voor de ontwikkeling van afzonderlijke vaardigheden bij de leerlingen. Een gesprek met directeur Roel Scholten en cultuurcoördinator Ans Diederer

Al sinds de start van de school in 1978 speelt cultuureducatie een belangrijke rol. Wanneer je in de school rondloopt, zie je de historie van de school en het belang van cultuureducatie overal terug. De centrale hal heeft een professionele lichtinstallatie met mengpaneel, in het gebouw is een heuse toneelspiegel en wat de kinderen maken bij de beeldende lessen wordt op aansprekende manier tentoongesteld. ‘Als de school straks een nieuw gebouw betreft, zal cultuureducatie wederom een van de aandachtspunten zijn’, aldus Roel. ‘Door het werk van de kinderen op een goede manier te presenteren komt wat zij geleerd hebben bovendien goed tot zijn recht. En wordt duidelijk dat we kunst en cultuur serieus nemen.’

‘In je fantasie kun je alles’, vult cultuurcoördinator Ans aan. ‘Daarom is het belangrijk alle kinderen de mogelijkheid te bieden met kunst en cultuur aan de slag te gaan. Dat is niet voor alle kinderen op onze school even vanzelfsprekend, daarom is het belangrijk dat wij als school hen die kans bieden.’

Kinesthetisch leren, Montessori en Jenaplan

In 1978 ging de openbare school van start vanuit de wens om ander onderwijs te bieden dan de overige (veelal katholieke) scholen in Maastricht. Roel: ‘We gebruikten onder meer elementen als het kinesthetisch leren uit het Montessori onderwijs (leren door te doen) en de inzet van de kring, de vieringen en de schooltuin vanuit het Jenaplanonderwijs. In het begin kwamen de leerlingen van de school meer uit de hogere sociale milieus. Later werd de samenstelling meer gemêleerd, met meer kinderen uit de buurt.’

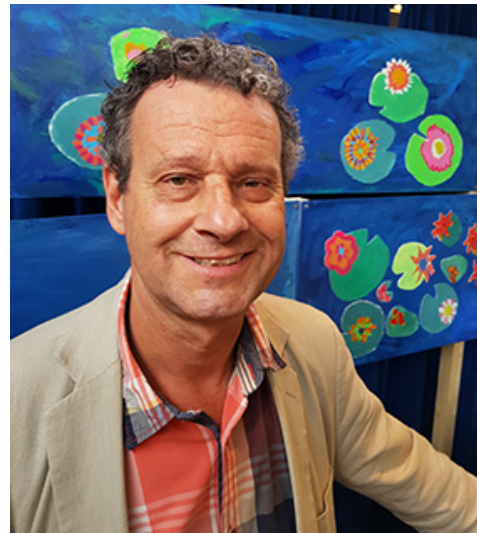
‘Onderwijs dat breder is dan alleen taal en rekenen stond vanaf het begin centraal in de visie van onze school. Cultuur zien we daarbij als brede invalshoek voor ons onderwijs.’ Ans: ‘We willen van 2D naar 3D onderwijs, waarbij leren door doen steeds belangrijker wordt.’

De vraag naar het waarom van het onderwijs is een belangrijk startpunt voor de school. Dat betekent ook dat er specialisten in de school nodig zijn, zoals een Intern Begeleider, iemand voor de ICT maar zeker ook een cultuurcoördinator.

Interactieve cultuurprojecten voor alle groepen

Roel is van het begin af aan betrokken bij de school, in een vrij vroeg stadium al als directeur. Hij voelde nooit de behoefte op een andere plek aan de slag te gaan. De school is immers al die jaren volop in beweging gebleven. Hij herinnert zich hoe al in 1985 de toenmalige cultuurcoördinator namens de school het Jeugdtheaterfestival in Den Bosch bezocht, om geschikte voorstellingen te zoeken voor de school. In die tijd richtte OBS De Kring zich vooral op theater en was er veel aandacht voor zelf doen en maken, naast het kijken naar voorstellingen. Op dit moment heeft de school een naschools aanbod voor drama, beeldende kunst en voor filosoferen met kinderen in huis.

Alle groepen hebben culturele evenementen en vanaf de kleuters wordt er gewerkt met interactieve cultuurprojecten. Een voorbeeld is de Cultuurboost, waarbij de leerlingen van groep 5 kennismaken met de verschillende kunstdisciplines. Na een introductie van vier lessen per discipline volgt een open les voor de ouders. Vervolgens kiezen de leerlingen voor een verdieping van tien weken in één van de disciplines. Ze werken toe naar een presentatie in het theater voor hun medeleerlingen en ouders.

Doorlopende leerlijnen en een geïntegreerde aanpak

Een belangrijke vraag is hoe je ervoor zorgt dat cultuureducatie goed wordt ingepast in het onderwijs. Vaak gebeuren activiteiten op basis van de persoonlijke voorkeur van de individuele leerkracht. OBS De Kring werkt daarom met doorlopende leerlijnen voor alle kunstdisciplines, zodat alle kinderen in aanraking komen met kunst en cultuur. De school werkt met jaarplannen en streeft naar een geïntegreerde aanpak van het onderwijs met ruime aandacht voor afzonderlijke vaardigheden en vakgebieden. Aan de leerkrachten is gevraagd ervoor te zorgen dat onderdelen van de lessen geïntegreerd worden.

Functionele waarden zijn altijd van belang geweest bij het onderwijs. Verschillende activiteiten zijn ondersteunend aan elkaar, met als belangrijkste vraag hoe er goede resultaten bereikt kunnen worden. Dat betekent ook dat er op school regelmatig geëvalueerd wordt. De school bevraagt bijvoorbeeld een aantal leerlingen uit groep 8 wat zij vinden dat ze geleerd hebben, ook op het gebied van kunst en cultuur.

De school verkent op dit moment de waarde van IPC (International Primary Curriculum), een digitaal curriculum waar thematisch werken en effectief leren centraal staan. Dat past goed in de traditie van levensecht leren van de school en sluit aan bij de 21e eeuwse vaardigheden. De school is ook bezig met een pilot voor een digitaal portfolio om de ontwikkelingen goed te kunnen volgen. Leerlingen van groep 8 helpen de kinderen van groep 1 en 2 met het opzetten daarvan.

Co-teaching om plezier en vertrouwen te stimuleren

OBS De Kring heeft een vakleerkracht voor muzikale en dansante vorming. Cultuurcoördinator Ans is naast leerkracht ook beeldend kunstenaar. Door de inzet van vakleerkrachten komt er specifieke kennis de school in en dat verrijkt de lessen. Ook kunnen de leerkrachten leren van de vakleerkrachten door het observeren van de kunstlessen en krijgen zij ook ruimte om hun klas te observeren.

In de huidige periode van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit wordt nog meer ingezet op co-teaching, vooral om het plezier en zelfvertrouwen bij de leerkrachten te stimuleren. Wanneer de kinderen enthousiast zijn, worden leerkrachten ook enthousiast. De meerwaarde van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit zien Roel en Ans vooral in de aanvullende ondersteuning en facilitering die de school daardoor krijgt. Door krimp in het leerlingenaantal heeft de school een tijdlang minder middelen gehad, en door deze ondersteuning was het mogelijk om het cultuureducatie aanbod

betaalbaar te houden. En de wens blijft bestaan om meer te kunnen doen.

De school heeft een educatief partnerschap met Kaleidoscoop. Het contact met Kaleidoscoop, de afdeling cultuureducatie van Kumulus in Maastricht, is begonnen bij het opzetten van het programma Toon je Talent in 2013 in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit. Er was op dat moment een grote behoefte van cultuurinstellingen om met de scholen in Maastricht samen te werken. Toon je Talent biedt leerlijnen voor de kunstvakken voor groep 1 tot en met 8, waarmee de kerndoelen Kunstzinnige Oriëntatie voor alle disciplines geborgd zijn. De school volgt het programma in grote lijnen en voegt er zelf extra activiteiten aan toe.

School en culturele instelling verenigen de krachten

Roel vindt een ontmoeting met alle culturele instellingen in de regio erg belangrijk, en zoekt ze daarom ook op buiten de school. 'Je kunt veel meer doen en bereiken als je als school en culturele instelling de krachten verenigt. Het bezoeken van culturele instellingen levert een verrijking op voor de leerlingen, zeker voor leerlingen die dat van huis uit niet snel zullen doen.'

Idealisme blijft belangrijk om kunst- en cultuureducatie mogelijk te maken. Er worden vaak meer uren gewerkt dan waar voor betaald wordt. De organisatie van extra activiteiten vergt veel inzet van de leerkrachten. Veel van de organisatie verloopt daarom via Ans als cultuurcoördinator en een gedeelte wordt door de leerkrachten zelf gedaan. Om dit allemaal te kunnen bewerkstelligen zijn de passie en visie van zowel de cultuurcoördinator als de directeur erg belangrijk. Om de werkzaamheden te verrichten en het team enthousiast te houden.

Verder is belangrijk dat ieders kwaliteiten erkend worden en dat er vertrouwen is in elkaars deskundigheid. De school kent een stabiel team dat open staat voor ontwikkeling. Ans merkt dat zelf omdat zij als kleuterleerkracht en als vakleerkracht de leerlingen vanaf jonge leeftijd tot en met groep 8 kan volgen. Daardoor is er inzicht in de ontwikkeling van de leerlingen en is er een goede wisselwerking met de andere leerkrachten.

Actiever in het naschoolse aanbod

De Kring is op dit moment druk bezig met een fusie met OBS De Perroen. Ze gaan samen verder als een integraal kindcentrum voor 400 tot 500 leerlingen in een nieuw gebouw. Dit multifunctionele gebouw krijgt ook een wijkfunctie. Straks zullen al deze kinderen van 0 tot 12 jaar in contact worden gebracht met kunst en cultuur!

Een wens van De Kring is de komende tijd actiever te zijn met het naschoolse aanbod, in relatie tot Toon je Talent. Ans: 'We hebben goede ervaringen met de inzet van studenten van de kunstacademie, maar dat hebben we dit jaar vanwege ruimtegebrek in het schoolgebouw stop moeten zetten. In het nieuwe schoolgebouw hopen we dit weer op te kunnen pakken.'

'Zeker voor kinderen uit de sociaal armere wijken had dit project een grote meerwaarde. En met de wijkfunctie en het naschoolse aanbod moet het gebouw al snel weer de uitstraling krijgen die het nu ook al heeft: een fijne ontmoetingsplek waar kunst en cultuur een belangrijke rol innemen.'

Lees verder

[OBS De Kring](#)
[IPC Nederland](#)
[Kaleidoscoop](#)
[Kumuluz](#)

